

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Румяна Божинова,
ИИНЧ – БАН

На дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторантска програма „Педагогическа и възрастова психология“

Автор: Стергияни Георгиос Зигопулу

Тема: „Упражняване на социални умения и особености на личността при начални учители“

Научен ръководител: доц. д-р Биляна Йорданова

Актуалност на темата

Предложеният от Стергияни Зигопулу дисертационен труд е фокусиран върху актуален за нашето съвремие проблем. Поведението на индивида по отношение на взаимодействието с другите, ежедневно привлича общественото внимание. Според медиите излъчвания, конфликтите и агресията имат особено място в междуличностните отношения днес. Тази тенденция се отнася и до поведението на децата в училище. Често коментиран е тормозът, насилието, както при големите ученици, така и при децата от началните класове. Очевидно налице са определени дефицити по отношение на социалните умения. Това придава особена значимост на дисертационната тема, която визира притежаваните от индивида социални умения и тяхното развитие.

От друга страна, конкретната тема е в синхрон с подчертаният научен интерес през последните десетилетия към предпоставките и начините на формиране на меки умения във възрастов и професионален план, на тяхната роля за постигане на пълноценни междуличностни отношения, за развитие на личността като цяло. Фокусирането на дисертационната разработка върху началните учители, предполага разкриване на съществени закономерности в протичането на този процес и принос към изведените до този момент тенденции.

Трябва да се подчертае също, че конкретната дисертационна тема, предполага търсене и изграждане на по-задълбочена представа за връзката между научните доказателства и практическото им приложение в изучаваната област. От значение е и културният контекст на изследването, визиращ училищната среда в Гърция.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертацията е разработена в рамките на 165 страници. Тя съдържа пет глави, увод, заключение, литература и приложения. Илюстративният материал включва 44 таблици, 6 графики и 2 приложения. Цитирани са 282 източника, 17 са електронни източници. Като структура и изложение трудът е в съответствие с емпиричния характер на приложеното изследване.

Първа глава на дисертацията е ориентирана към извеждане на теоретичните предпоставки на изследването. В съответствие с избраната тема, задълбочено, са представени изходните за изследването концепции и феномени. В центъра на вниманието, като цяло стои проблема за развитието на социалните умения на децата, на учителите и на връзката между тях. Широко място е отделено на меките умения като концепция, на тяхната значимост за позитивното развитие, функциониране и реализация на индивида и конкретно на учителя. На трето място обзорната част е фокусирана върху връзката на притежаваните от учителя меки умения с базисните личностни черти, в контекста на Голямата петорка, трифакторната личностна концепция на Айзенки и личностната теория на Кетел.

Обобщено, докторантката показва много добра осведоменост върху съвременните виждания и изследвания по дискутираните проблеми. Успява достатъчно целенасочено да изгради обзорната част на труда и да предпостави издигането на конкретна изследователска концепция.

Втората глава на дисертацията отразява постановката и дизайн на емпиричното изследване. Тя е ясно и добре структурирана. В началото на главата са конкретизирани теоретичните виждания, които предпоставят целта, задачите и хипотезите на изследването. Съобразно поставената *Обща цел*, изследването е насочено към изучаване на меките умения на учителите в сравнение със стандартите и очакванията на ръководителя и работната институция, както и тяхната потенциална връзка с демографските характеристики на учителите и екстравертността като личностна характеристика.

Задачите и хипотезите на изследването са правомерно изведени, но опитът за разграничаване на изследователски от организационни задачи не е достатъчно сполучлив.

Съществена предпоставка за качеството на проведеното от Стергияни Зигопулу изследване е целесъобразния подбор на извадката и методите на изследване. Извадката на изследването, състояща се от 220 начални учители от държавни училища от различни региони на Гърция, е изведена дистанционно. Тя отговаря на точно определени критерии.

Включените в изследването методи са подробно представени във втора глава и приложени в края на дисертационния труд. За оценка на меките умения на учителите е използвана модифицирана версия на Въпросника за ефективността на меките умения на Kantrowitz (SSPQ, Kantrowitz, 2005). Въпросникът е с доказани добри психометрични характеристики. За оценка на личностната черта екстравертност/интровертност е приложен въпросника за Голямата петорка на Годбърг (Big Five Inventory (BFI), Goldberg (1993)). Той също е с добри психометрични характеристики. Правомерно в тази глава са представени и използваните статистически методи.

Процедурата на изследването е издържана от организационна гледна точка и предполага получаване на пълноценни отговори от изследваните лица на приложените и изпратени онлайн въпросници.

Определено място е отделено на ограниченията на изследването. Споделям мнението на докторантката за ограниченията, които носи така избраната извадка, а също за необходимостта от интервю, което да допълни, да уточни получените резултати от затворения тип въпроси. Смятам, че това е необходимо и поради голямата вероятност изследваните учители да дават просоциални отговори на въпросите, насочени към измерване на меките умения.

Резултатите от изследването са представени в **трета глава**. Тя е добре структурирана. Ясно, подробно и коректно са представени статистически доказаните закономерности по отношение на изучаванните явления. Те са подходящо илюстрирани. Следваната логика при представяне на резултатите, дава възможност на докторантката (съответно на издигнатите хипотези) да изведе наблюдаваните тенденции по отношение на нивата на изразеност на меките умения на учителите, влиянието на демографските характеристики върху тези нива и връзката на меките умения с екстравертността като личностна характеристика. Тази част би се спечелила, ако подробното описание на посочените тенденции е придружено и от повече интерпретационни моменти.

Заклучителната част на дисертацията сполучливо доказва амбицията на докторантката за пространно проучване на меките умения, които началните учители са склонни да проявяват. Тя представя обобщено получените от изследването резултати, но също поставя акцент върху необходимостта от повече изследвания в бъдеще върху връзката на прилаганите от учителите меки умения с демографските, професионалните

и личностните характеристики. Потенциално е очертана практическата стойност на установените от дисертационното изследване закономерности.

В дискуссионен план докторантката умело представя и приносите, които по нейно мнение, носи конкретния дисертационен труд.

Последните глави придават цялостност и завършеност на дисертационния труд. Направените препоръки към отделни елементи от работата по-никакъв начин не поставят под съмнение нейните достойнства и моята оценка за нея като цяло е категорично положителна.

•

Приносите на дисертационния труд се очартават в следните аспекти:

- Разработен е причинно-следствен модел за изпълняваните социални умения от началните учители, визиращ зависимостта им от условията на средата и връзката им с демографските и личностните характеристики на отделния учител.

- Изведена е обобщена картина за меките умения на учителите в началното училище във връзка със стандартите и очакванията на ръководителя и работната организация. Тя е база за сравнение с други изследвания в Гърция и извън нея, както и за интервенции насочени към положително развитие на този тип умения.

- Установено е влиянието на личностната екстравертност върху прилаганите от учителя социални умения по посока на повишаване изразеността на комуникационните, междуличностните, лидерските и политическите умения, което допълва констатациите на други психологични изследвания.

- Очертани са различните дефиниции и операционализации на меките умения, което подпомага търсенето на консенсус относно разбирането на меките умения като цяло.

Стергяни Зигопулу прилага четири самостоятелни **публикации**, свързани с работата ѝ върху дисертационното проучване.

Приложеният от Стергяни Зигопулу **реферат** отразява достатъчно пълно и точно дисертационния труд и отговаря на съответните изисквания.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Предложеният от **Стергияни Зигопулу** дисертационен труд на тема: **„Упражняване на социални умения и особености на личността при начални учители“** представя автора като компетентен специалист, с добра теоретична и методологична подготовка и умение за поставяне и провеждане на сериозни емпирични изследвания в областта на психологията. Прави впечатление стремежът ѝ да изучава актуални пролеми, свързани с училищната среда и нейните образователни функции.

Дисертационният труд напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и правилника за прилагането му. Посоченото по-горе ми дава основание с увереност да гласувам и да призова научното жури също да гласува за присъждането на образователната и научна степен „Доктор“ на **Стергияни Зигопулу** по направление „Психология“.

12. 02. 2024 г.

Проф. д-р Румяна Божинова

STANOVISHE

By **Prof. Rumiana Bozhinova, Ph.D**
IINCH – BAS

Dissertation work for the award of the educational and scientific degree "doctor", in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, professional direction 3.2. Psychology, doctoral program "Pedagogical and Developmental Psychology"

Author: Stergiani Georgios Zigopoulou

**Topic: "Exercise of social skills and features of
the personality of elementary teachers"**

Scientific advisors: Assoc. Prof. Bilyana Yordanova, PhD

Relevance of the topic

The dissertation work proposed by Stergiani Zigopoulou is focused on a problem that is relevant for our time. An individual's behavior in relation to interaction with others attracts public attention on a daily basis. According to media reports, conflicts and aggression have a special place in interpersonal relations today. This trend also applies to children's behavior at school. Harassment and violence were often commented on, both among older students and among elementary school children. Clearly there are certain deficits in social skills. This gives particular importance to the dissertation topic, which refers to the social skills possessed by the individual and their development.

On the other hand, the specific topic is in sync with the emphasized scientific interest in recent decades to the prerequisites and ways of forming soft skills in age and professional terms, to their role in achieving full-fledged interpersonal relationships, to the development of the personality as a whole. The focus of the dissertation development on primary school teachers implies the discovery of essential regularities in the course of this process and a contribution to the trends brought up to this point.

It should also be emphasized that the specific dissertation topic implies the search and construction of a deeper understanding of the relationship between scientific evidence and its practical application in the studied area. The cultural context of the study, referring to the school environment in Greece, is also important.

Characterization and evaluation of the dissertation work

The dissertation is developed within 165 pages. It contains five chapters, introduction, conclusion, references and appendices. Illustrative material includes 44 tables, 6 graphs and 2 appendices. 282 sources are cited, 17 are electronic sources. In terms of structure and presentation, the work is consistent with the empirical nature of applied research.

The first chapter of the dissertation is oriented towards deriving the theoretical premises of the study. In accordance with the chosen topic, the starting concepts and phenomena for the research are presented in depth. In the center of attention, in general, there is the problem of the development of the social skills of children, teachers and the relationship between them. A large place is devoted to soft skills as a concept, to their significance for the positive development, functioning and realization of the individual and specifically of the teacher. Thirdly, the overview part is focused on the relationship of the soft skills possessed by the teacher with the basic personality traits, in the context of the Big Five, Eysenky's three-factor personality concept and Kettel's personality theory.

In summary, the doctoral student shows a very good awareness of contemporary views and research on the discussed issues. Succeeds in sufficiently purposefully building the overview part of the work and presupposes the rise of a specific research concept.

The *second chapter* of the dissertation reflects the setting and design of the empirical study. It is clear and well structured. At the beginning of the chapter, the theoretical views that presuppose the purpose, tasks and hypotheses of the research are specified. In line with the stated General Purpose, the research aims to study the soft skills of teachers compared to the standards and expectations of the supervisor and the work institution, as well as their potential relationship with demographic characteristics of teachers and extroversion as a personality characteristic.

The tasks and hypotheses of the research are legitimately derived, but the attempt to distinguish research from organizational tasks is not successful enough.

An essential prerequisite for the quality of the research conducted by Stergiani Zigopoulou is the appropriate selection of the sample and research methods. The study sample, consisting of 220 primary teachers from public schools from different regions of Greece, was drawn remotely. It meets precisely defined criteria.

The methods included in the research are presented in detail in the second chapter and applied at the end of the dissertation work. A modified version of the Kantrowitz Soft Skills Effectiveness Questionnaire (SSPQ, Kantrowitz, 2005) was used to assess teachers' soft skills. The questionnaire has proven good psychometric characteristics. The Big Five Inventory

(BFI), Goldberg (1993) was applied to assess the extraversion/introversion personality trait. It also has good psychometric characteristics. The statistical methods used are legitimately presented in this chapter.

The research procedure is sustained from an organizational point of view and implies obtaining full answers from the researched persons to the attached and sent online questionnaires.

Some space is devoted to the limitations of the study. I share the doctoral student's opinion about the limitations of the sample selected in this way, and also about the need for an interview to supplement and specify the results obtained from the closed type of questions. I believe that this is also necessary because of the high probability that the studied teachers will give prosocial answers to the questions aimed at measuring soft skills.

The results of the research are presented in the **third chapter**. It is well structured. The statistically proven regularities regarding the studied phenomena are presented clearly, in detail and correctly. They are suitably illustrated. The following logic in presenting the results enables the doctoral student (according to the raised hypotheses) to derive the observed trends regarding the expression levels of teachers' soft skills, the influence of demographic characteristics on these levels and the relationship of soft skills with extroversion as a personality characteristic . This part would have benefited if the detailed description of the indicated trends was accompanied by more interpretive moments.

The **final part** of the dissertation successfully demonstrates the PhD student's ambition for an extensive study of the soft skills that primary teachers tend to exhibit. It summarizes the findings of the study, but also emphasizes the need for more future research on the relationship of teachers' applied soft skills to demographic, professional, and personality characteristics. The practical value of the regularities established by the dissertation research is potentially outlined.

In a discussion plan, the doctoral student skilfully presents the contributions that, in her opinion, the specific dissertation brings.

The last chapters give completeness and completeness to the dissertation work. The references made to individual elements of the work in no way cast doubt on its merits, and my assessment of it as a whole is decidedly positive.

•

The **contributions** of the dissertation are outlined in the following aspects:

- A cause-and-effect model was developed for the social skills performed by elementary teachers, looking at their dependence on environmental conditions and their relationship with the demographic and personal characteristics of the individual teacher.

- A summary picture of the soft skills of primary school teachers in relation to the standards and expectations of the head and the work organization is drawn. It is a basis for comparison with other studies in Greece and abroad, as well as for interventions aimed at the positive development of this type of skills.

- The influence of personal extroversion on the social skills applied by the teacher in the direction of increasing the expressiveness of communication, interpersonal, leadership and political skills has been established, which complements the findings of other psychological studies.

- Different definitions and operationalizations of soft skills are outlined, which supports the search for consensus on the understanding of soft skills in general.

Stergiani Zigopoulou has attached four independent **publications** related to her dissertation research work.

The **abstract** submitted by Stergiani Zigopoulou sufficiently fully and accurately reflects the dissertation work and meets the relevant requirements.

CONCLUSION:

The dissertation work proposed by **Stergiani Zigopoulou** on the topic: "**Exercise of social skills and personality traits in elementary school teachers**" presents the author as a competent specialist, with good theoretical and methodological training and the ability to set up and conduct serious empirical research in the field of psychology. Her desire to study current problems related to the school environment and its educational functions is impressive.

The dissertation fully complies with the requirements of the RSARB and the regulations for its implementation. The above gives me grounds with conviction to vote and call on the scientific jury to also vote for the awarding of the educational and scientific degree "Doctor" to **Stergiani Zigopoulos** in the field of "Psychology".

12. 02. 2024.

Prof. Romyana Bozhinova Ph.D